

Tove Jansson: *Vaarallinen juhannus*. WSOY 1957 (2001)

Tulta syöksevä vuori aiheuttaa Muumilaaksoon suuren tulvan. Muumitalon asukkaat ystävineen pelastautuvat ohi ajelehtivaan teatteriin, jonka taianomainen maailma alkaa avautua heille jännittävien tapahtumien myötä. Odottamattomien sattumusten seuratessa toisiaan seikkailu laajenee myös Puistonvartijan puistoon, jossa Pikku Myy ja Nuuskamuikkunen ottavat tehtäväkseen löytölasten vapauttamisen ja kieltotaulujen tuhoamisen. Kertomus huipentuu Muumipapan kirjoittaman näytelmän ensi-iltaan, jossa juuri mikään ei mene niin kuin piti. Monivaiheinen tarina opettaa, että elämä ei aina ole turhan vakavaa: kaikilla meillä on omituisuutemme, ja kommelluksista selvitään yhdessä.

Kenelle? Tove Janssonin muumitarinoiden ajaton viisaus ja iätön hauskuus sopii kaikenikäisille!

YLLÄTYKSIÄ

Ompelukori kellui ja kellui. Se ajelehti uudelleen samaan lahteen, missä talo oli ajautunut karille, se keinui kaislikkoon ja tarttui lopulta liejuun. Mutta pikku Myy ei herännyt. Hän ei herännyt vielä silloinkaan, kun ahvenkoukku tulla suhahti ja tarttui koriin. Se nykäisi, sitten siima jännittyi, ja sitä alettiin varovasti vetää.

Rakas lukija, valmistaudu yllätykseen. Sattumat ovat kummallisia juttuja. Tietämättä mitään toisistaan ja toistensa puuhista olivat Muumiperhe ja Nuuskamuikkunen sattuneet juuri juhannusiltana tulemaan samaan lahteen. (s. 68.)

*Vaarallisen juhannuksen katkelmassa kertoja puhuttelee suoraan lukijaa, mikä tuo tekstiin mielenkiintoisen jännitteen. Kokeile puhuttelua omassa tekstissäsi. Valitse jokin julkinen paikka ja kirjoita hetken kuvaus tuosta paikasta. Mitä tai keitä näet? Mitä paikassa tapahtuu? Sisällytä omaan tekstiisi täsmälleen sama puhuttelu kuin edellisessä katkelmassa: *Rakas lukija, valmistaudu yllätykseen.**

KIELTOTAULUT

Koko elämänsä ajan Nuuskamuikkunen oli halunnut repiä alas julisteet, jotka kielsivät tekemästä kaikkea mistä hän piti, ja nyt hän suorastaan vapisi innosta ja odotuksesta. Hän alkoi julisteesta ”Tupakanpoltto kielletty”. Sitten hän tarttui ”Nurmella istuminen kielletty” -julisteeseen. Sen jälkeen hän hyökkäsi ”Nauraminen ja viheltäminen kielletty” -taulun kimppuun, ja sitten lensi maailman tuuliin ”Tasajalkaa hyppiminen kielletty”. (s. 76.)

Nuuskamuikkunen inhoaa kieltotauluja. Askartele puistonvartijan kieltotaulut ja korjaa ne tussilla Nuuskamuikkuselle mieluisiksi. Mitä niissä lukisi, jos Nuuskamuikkunen saisi päättää? Tee lisää Nuuskamuikkuselle mieluisia kehotustauluja – ei enää kieltotauluja. Mitä Nuuskamuikkunen haluaisi ihmisten ja muumien tekävän? Keksi ja kirjoita.

Arki on täynnä kieltoja – osa on aivan selkeitä ja hyväkäytöksen mukaisia, osa enemmän tai vähemmän vaan jostain erikoisesta syystä sovittuja. Osan asioista olet saattanut myös itse kieltää itseltäsi, kuten ”Älä juo kahvia enempää kuin kaksi kuppia päivässä.” ”Älä syö suklaata kuin lauantaisin.” ”Älä valvo yli

kymmeneen arki-iltana.” ”Älä makaa koko iltaa sohvalla.” ”Älä jätä viikkosiivousta tekemättä.” Miettikää sääntöjä, kieltoja ja ohjeistuksia. Ovatko kaikki kiellot hyviä? Onko kaikille kielloille hyvä syy? Pohtikaa, keskustelkaa, kirjoittakaa.

HATTIVATIN SIEMENIÄ

Siellä täällä alkoi hyvin leikatusta nurmesta pistää esiin pieniä, valkeita, pyöreitä läiskiä, jotka olivat kuin lumipalloherkkusieniä.

- Katso tuota, sanoi Nuuskamuikkunen. Hetken kuluttua se saa silmänsä maasta esille.

Ja aivan oikein, hetken kuluttua valkeassa päässä näkyi kaksi pyöreää silmää.

- Vasta syntyneinä ne ovat erikoisen sähköisiä, selitti Nuuskamuikkunen. Katso, nyt tulevat kypälät!

Nyt hattivatit kasvoivat niin että kohina kävi. (s. 74.)

Tiesitkö, että hattivatit kasvavat siemenistä? Nuuskamuikkunen kylvää hattivattisiemeniä ihan kiusallaan Puistonvartijan puistoon.

Keksi joitakin hyviä tai huonoja esineitä tai asioita, jotka eivät oikeasti kasva siemenestä, esim. haarukat ja veitset, kännykät, koirankakat, legopalikat, pureskellut purkat, pölypallot, jäätelötötteröt, valomiekat, barbit ja petsit, lihapullat, nakkimakkarat jne. Mitä jos ne nyt kasvaisivatkin siemenistä? Mieti, millaiseen paikkaan juuri nuo siemenet kannattaisi kylvää ja miksi.

Kirjoita kuvaus kylvötilanteesta ja siitä, miten siemenet lähtevät kasvamaan. Mitä siitä aiheutuu? Kuka saa todistaa tätä merkillistä tapahtumaa? Mitä kylvämisessä ja kasvattamisessa pitää ottaa huomioon? Mihin vuodenaikaan siemenet kannattaa kylvää? Millaisessa säässä? Millainen kasvualusta on hyvä? Miten kasveista huolehditaan? Milloin ja miten sato korjataan? Miten ja missä sato säilötään?